

ACC. NR M. 14120: 1-7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Ulla Andersson
 Härad: Villands Berättare: Eugen Olsson
 Socken: Ivetofta Berättarens yrke: F.d. expeditjonsföreståndare
 Uppteckningsår: 1955 Född år 1885 i Baskemölla

Biografiska uppgifter	Sid. 1
Anställning på Bromölla järnvägsstation	" "
Lön m.m.	" 1-2
Järnvägsstation - poststation	" 2
Konkursen	" 3
Stationen som samlingsplats, m.m.	" 3-4
Galizerna	" 4
Anställning på Iföverkens expedition	" 4-5
Löneförmåner	" 5
Om bostäder m.m.	" 5-6
Matgästerna på Gamla hotellet, umgänge m.m.	" 6-7
Föreningsverksamhet	" 7

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 14120: /

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Jag är född i Baskemölla 1885. Min far var sjökaptan i Amerika. Han brukade vara i Amerika 5-6 år i ta-
get, sen kom han hem och hälsade på ett slag, och sen for han
tillbaka till Amerika. Sammanlagt var han där 35-40 år. Min
mor var egentligen från Stockholm, och hon hade sysslat litet
med guldsmedsarbete innan hon gifte sig.

Jag gick i skola i Baskemölla och Simrishamn,
och när jag hade slutat skolgången, fick min mor för sig, att
jag skulle bli lärare. Jag sökte in i Lund till seminariet där,
men jag var för ung och kom inte in. Gå hemma utan att göra nå-
gonting, det ville jag inte, och när jag fick reda på, att Fjäl-
kinge järnvägsstation sökte elever, anmälde jag mig och kom dit.
Detta var 1903, och jag stannade i Fjälkinge som elev till 1906.

Den 1 januari 1906 kom jag till järnvägsstatio-
nen i Bromölla som extra ordinarie kontorsbiträde. Trafiken på
Bromölla hade utökats, och de behövde mer personal. När folk
hörde att jag skulle till Bromölla, avrådde de mig och sa, att
stinsen, som hette Gustaf Andersson, förde ett strängt regemen-
te. Men jag har aldrig ångrat, att jag kom hit, och stins Gus-
taf Andersson var en rejäl karl, sträng men rättvis.

Förutom stinsen fanns det på stationen en sta-
tionsskrivare Möller, som var prästson från Kristianopol. När

ACC. N:R M. 14120:2.

Möller for till Spetsbergen och blev kamrer eller något liknande vid kolgruvorna där, befordrades jag 1907 till ordinarie kontorsbiträde, och 1913 blev jag stationssskrivare. Som extraordinarie hade jag ett par hundra kr i månaden, som stationssskrivare fick jag inte fullt 300 kr per månad. I lönen ingick ingenting utom vissa uniformsdelar.

Stinsen hade hand om biljettredovisningarna, och jag hade hand om godset. Biljettförsäljningen skötte den som var i tjänst. Det första tåget kom vid sju-tiden på morgonen, och det sista gick vid halv elva-tiden på kvällen. De första åren jag tjänstgjorde på stationen här i Bromölla, var jag också mycket ute och vikarierade på andra stationer, när deras stationssskrivare hade semester eller var fria. När jag var borta, ersattes jag här i Bromölla av en extrahjälp.

På den tiden var stationen också poststation. Iföverken hade en kontorspojke, som hämtade deras post i en postväska, som hade dubbla nycklar. Vi lade ner Iföverkens post i väskan och låste med vår nyckel, och sen sprang pojken med väskan till kontoret, och där låste de upp den med sin nyckel. Årup hade också en likadan väska med dubbla nycklar. All annan post lade vi ut i postfack på stationen.

Redan 1906 var Iföverken det väsentliga i Bro-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 14120:3.

mölla, och all frakt vi hade hand om gick till eller från fabriken. Frakten härifrån var mest kaolin och chamottetegel, som gick till Sölvesborg och där lastades på båtar. På höstarna hade vi frakt från Årup, betor och potatis.

Jag hade ett väldigt arbete med konkussen, eftersom stins Andersson var bortrest under själva det avgörande skedet. När mitt arbete på stationen var slut för dagen, fick jag ta nätterna till hjälp med genomgång av frakter. Trafikchefen hade förbjudit oss att ta emot järnvägsvagnar från fabriken, och vi fick absolut inte ge Iföverken någon kredit. Därför stod det också färdiglastade järnvägsvagnar från stationen ner till ångbåtsbryggan, men vi på stationen vågade inte släppa iväg dem. En morgon ringde kamrer Rosengren till mig och bad mig skicka ett tågsätt till Sölvesborg. Där låg en båt och väntade, och den kunde inte ligga där längre. Du ska få en check i kväll, sa han. Jag hade faktiskt själv litet pengar vid den tiden, så jag vågade stå risken, och jag släppte iväg 15 vagnar till Sölvesborg. Checken kom inte den kvällen, men jag fick den så småningom. Trafikchefen fick reda på detta först många år efteråt, och jag berättade det själv för honom.

Förr i tiden var järnvägsstationen en samlingsplats för traktens folk. De gick dit för att få se okända ansikten. I synnerhet vid sju-tiden på kvällen stod det mycket

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

ACC. N:R M. 14120:4

folk nere på stationen. Ibland blev det bråk. De hade ju lätt att få sprit på den tiden, mest för de till Fjälkinge gästgivaregård och köpte sprit.

Stationen var också som en allmän välgörenhetsinrättning. Alla kände järnvägsfolket, och var det någonting som skulle göras eller uträttas, kom de till oss. Det är många paket, som vi har fått skicka för galizerna. De kunde ju i regel inte skriva, och i vilket fall som helst kunde de inte fylla i de blanketter som behövdes. Så fort galizerna hade fått ihop litet pengar, köpte de varor och skickade till sina släktingar i Polen.

Galizerna kom till Bromölla med tåg från Malmö. I regel var det ett hundratal galizer i varje omgång. De kom i särskilda vagnar, personvagnar av gammal typ, och de sista gångerna det kom galizer hit, kopplade vi deras vagnar från tåget, och så kom fabriken lok och hämtade dem och körde ner vagnarna till galizbaracken. Den baracken låg kvar till dess plattfabriken byggdes. En tid försökte fabriken med tillverkning av s.k. Sveaplattor. De tillverkades just i den gamla galizbaracken.

1916, den 1 maj, började jag på Iföverkens expedition. Det var så att fabriken tänkte bygga en hamn i Edenryd, och här hade varit folk från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och stakat ut en järnväg från Iföverken ner till Edenryd. Di-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

ACC. N:R M. 14120:5

rektör Möller ville, att jag skulle stå för den järnvägen. Det var därför jag började på Iföverken. Järnvägen till Edensryd gick i stöpet, men jag stannade kvar på Iföverken till dess jag pensionerades 1950. I 35 år var jag expeditionsföreståndare. Min första arbetslokal var inrymd nere i tegelladan. Vi var aldrig mer än två man som arbetade där. Fritz Fischer, som nu är expeditionsföreståndare, började hos mig som springpojke. Vi utfärdade expeditionslistorna, som sen gick upp till faktureringen, och några år var bokföringen av centralförrådet nere hos oss.

I mina löneförmåner på Iföverken ingick från första början fri bostad, värme och ljus. Något år bodde vi i ingenjör Hintzes gamla villa, men i nästan 35 år bodde vi i ett hus vid Storgatan, det huset, som ligger vid sidan om landsfiskalskontoret. När vi flyttade in, fanns där elektriskt ljus. Vi fick huset ganska moderniserat, med centralvärme och sådant, när vi hade bott där några år.

När jag kom till Bromölla 1906, hyrde jag först hos en fru Anna Eriksson, som hade ett hus nere vid bommarna. Stationsskrivare Möller bodde också där. När den nuvarande järnvägsstationen hade byggts, gjordes den gamla stationen om till bostäder, och då flyttade jag dit. Jag var förresten den förste som tog emot och skickade av ett tåg från Bromölla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

ACC. N:R M. 14120:6.

nya station. Stinsen hade semester just då.

Jag bodde kvar i det gamla stationshuset till 1914. Då flyttade jag in i ett hus, som jag själv hade byggt, Annehill, och där bodde jag till 1916.

1912 gifte jag mig. Min fru är dotter till disponent Appé. Så länge jag var ungt, åt jag på Gamla hotellet, som då innehades av fröken Maria Ströberg. Iföverkens ingenjörer och järnvägens kontorspersonal, de som var ogifta alltså, åt där, och vi var alla som en enda familj. Vi höll ihop på fritiden också. Det var ingenjör Hintze, ingenjör Kleberg och ingenjör Cöster, Jensen som kallade sig för ingenjör, och ingenjör Maglekilde, som var dansk liksom Jensen. Och där var en holländsk ingenjör, och Mohr, som var dansk och chef för ritavdelningen. Mohr var gift förresten, han åt på hotellet bara ibland. En doktor Hansen, som anlätades av kontoret som språkexpert, och en korrespondent Ekberg åt också på hotellet. Vi hade klubbester nere i klubblokalen minst en gång i månaden. Vi turades om i kamratkretsen att ordna festerna. De var bara för särskilt inbjudna. Festen brukade börja med kaffe med tillbehör, och ibland hade vi underhållning med litet teater och sådant, men för det mesta dansade vi bara. Någon hyrd musik hade vi aldrig, alltid var det någon av oss eller av gästerna som kunde spela piano och fick stå för dansmu-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

ACC. NR M. 14120:7.

siken.

Jag kan inte minnas att här fanns någon föreningsverksamhet i Bromölla. En nykterhetsloge fanns det nog, men den var inte så populär. Någon frikyrkoförsamling hade vi inte. Ibland kom Frälsningsarmén och höll möten, men de stannade aldrig någon längre tid. Särskilt kyrksamma var arbetarna inte heller."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7